

ЖУРНАЛИСТЕР ЖАРЫСЫ

Калининградта ТМД елдерінің журналист студенттері қатысуымен «Журналистика факультетінің шайқасы» атты халықаралық жарыс аяқталды.

Байқауға Ресей, Қазақстан мен Белоруссиядан 30-дан астам жоғары оқу орындары қатысты. Шараның сырттай кезеңі қорытындысы бойынша Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің командасы ЕАЭО-ның ең үздік бес университетіне кіріп, 19-23 сәуір аралығында Калининградта Балтық федералды университетінде өткен байқаудың мәресіне қатысу құқығын жеңіп алды. Бір қызығы, біздің сапарымыз университеттің 75 жылдығымен сәйкес келді.

Күрделі әрі қызықты тапсырмалар, басқа қалаға іссапар, білікті спикерлерді іздеу, бейнежазбалар түсіру

және монтаждау, 24 онлайн режимінде мәтіндер жазу – осының бәрін ҚазҰУ-дың журналистика факультетінің студенттері үлкен жауапкершілікпен атқарды. Журналистердің осындай танымдық байқауларда ерекше қасиеттері мен қабілеттері ашылады. ҚазҰУ журналистика факультеті командасының капитаны Мария Матрунина, Асель Аукешева, Диляра Яхьярова және Анастасия Кшнякина барлық шеберліктерін ерекше ынтамен көрсетті. Біздің студенттер талантты, талапты, ақылды. Олар нағыз журналистер!

Өз тілшімізден

ДАНТЕ ЗЕРТТЕУЛЕРІ

Жуырда ұлы итальян ақыны, әдеби итальян тілінің негізін қалаушылардың бірі Данте Алигьери арналған «Еуразиядағы Данте зерттеулері мен Италия әдебиеті» тақырыбында халықаралық симпозиум өтті. Іс-шараны Италияның Қазақстандағы елшілігі ұйымдастырды.

Іс-шараға әлем елдерінен итальяндық мәдениетке қатысты сарапшылар мен ғалымдар қатысты. Шақырылған сарапшылардың қатарында Халықаралық қатынастар және әлемдік экономика кафедрасының меңгерушісі, Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың Романдық зерттеу орталығының директоры Ермек Чукубаев болды. Оның баяндамасы «Махаббат пен сенім Дантенің рухани-адамгершілік құндылықтары: қазіргі заманғы адам үшін сабақ» тақырыбында жалғасты.

Шарада сондай-ақ басқа да сарапшылар, профессор Сергей Логиш, доцент, филология ғылымының кандидаты, Белоруссия мемлекеттік университетінің итальянтану бойынша жетекші маманы «Данте жұмысының XXI ғасырдағы өзектілігі» баяндамасымен, профессор Елена Гинак, Белоруссия

мемлекеттік университетінің тілдер мен әдебиеттер аға оқытушысы (итальян және ағылшын) «Итальяндық ұлттық баяндаудағы Дантенің әдеби бейнесі» тақырыбында сөйлеген сөзімен, Майя Джавахидзе Тбилиси мемлекеттік университетінің роман-филология кафедрасы, «Божественная комедиядағы тозақ ұғымы» баяндамасымен, Өзбекстан мемлекеттік әлем тілдері университетінің қызметкері, профессор Марко Паоли Леглер «Данте және Боттичелли: Божественная комедия бейнелері» тақырыбындағы баяндамасымен ерекшеленді.

Симпозиум іс-шараның бағдарламасына сәйкес жоғары деңгейде ақпараттық баяндамалармен және көңілді атмосферада өтті.

Халықаралық қатынастар факультеті

ҚОЖАКЕЕВ БИІКТІГІ

Журналистика факультетіндегі Е.Шаймерденов атындағы аудиторияда IX Қожакеев оқулары аясында «ТЕМІРБЕК ҚОЖАКЕЕВ ЖӘНЕ ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ҚАЗІРГІ САТИРАЛЫҚ ЗАМАНСӨЗ» атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік онлайн-конференциясы өтті. Кіріспе сөзді журналистика факультетінің деканы Сағатбек Медеубекұлы ашып, беташар бата сөзді сатирик, Халықаралық «Алаш» әдеби сыйлығының лауреаты Көпен Әмірбекке ұсынды.

«Ақиқат жолындағы күрескер – профессор Т.Қожакеевтің қазақ журналистикасы тарихын зерттеудегі еңбегі» атты негізгі баяндаманы жасаған ф.ғ.к., Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті, Медиакоммуникация және Қазақстан тарихы кафедрасының профессоры Аязби Бейсенқұлов өз сөзінде ғалым өміріндегі елеулі еңбектерін атай отырып, алдағы мерейтойында комиссия құрылып, ғалымдар назарына әлі де тың зерттеулер жасалу керектігіне ұсыныс жасады.

Конференция барысында шәкірттері ұстаз болмысын ашатын баяндама жасап, естеліктермен бөлісті. Мәселен, ф.ғ.к., Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінің профессоры Бекжігіт Сердәлі «Қожакеев қызметіне қатал, шәкіртіне мейірімді еді», Меркі ауданы Меркі ауылындағы №39 жалпы білім беретін Темірбек Қожакеев атындағы мектеп-гимназияның «Қожакеевтанушылар» әдеби-танымдық клубының жетекшісі Гүлзира Бегімбаева «Т.Қожакеев – тағылымы терең тәлімгер, ұлт мақтанышы», Жоғарғы сот төрағасының кеңесшісі, ақын, Халықаралық «Алаш» әдеби сыйлығының лауреаты Нұрлан Қалқа «Темірбек Қожакеев – ұлағатты ұстаз», Тараз қаласынан сатирик, Жамбыл радиосының жетекшісі Бақытжан Советұлы «Сатираның салмағы», «Көкше Медиа» ЖШС-не қарасты қалалық «Көкшетау» газетінің жауапты хатшысы Б.йішева Г.кку «Қожакеев менің диплом жетекшім», Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті Баспасөз және баспа ісі кафедрасының меңгерушісі, ф.ғ.к. Гүлмира шірбекова «Т.Қожакеев – баспасөз тарихын зерттеуші», Қазақстан жазушылар одағы Сатира кеңесінің төрағасы, «Аннұр сапа» баспасының директор – бас редакторы Ермахан Шайхыұлы «Абыз да аңыз адам», «Шалқар» радиосының директоры, философия ғылымының кандидаты Болатбек Төлепберген «Ұлағатты ұстаз, бекзат болмыс», Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ журналистика факультеті Баспасөз және электронды БАҚ кафедрасы, ф.ғ.к., доцент Гүлнар Өзбекова «Туралықты ту еткен» тақырыбында баяндама жасап, ұстаз еңбегіне жан-жақты баға берілді.

Конференция соңында Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ журналистика факультетінің 3-курс студенті Қуантай Жолдасбековтің «Темірбек Қожакеев туралы» видеоматериалы көрсетілді.

Т.Қожакеев оқуларына арналған байқау сарапшылары: ең үздік ғылыми жоба бойынша ақын, ҚР Ақпарат саласының үздігі Бекжан Әшірбаев; ең үздік публицистика бойынша Халықаралық «Алаш» әдеби сыйлығының лауреаты, жазушы Нұржан Қуантайұлы; ең үздік сатиралық туынды бойынша Қазақстан жазушылар одағы Сатира кеңесінің төрағасы, «Аннұр сапа» баспасының директор – бас редакторы Ермахан Шайхыұлы; ең үздік мультимедиялық жоба бойынша Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті Медиакоммуникация және Қазақстан тарихы кафедрасының профессоры, ф.ғ.к. Аязби Бейсенқұлов байқау нәтижесін жасады.

Байқау қорытындысы бойынша 1-орынға «Ең үздік ғылыми жоба» номинациясы

бойынша «Қазақ журналистикасындағы әйел публицистер: шығармашылық зертханасы, ұлттық мінез» тақырыбында Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың 2-курс магистранты Құралай Башанова; 2-орынға: 1. «Ең үздік мультимедиялық жоба» номинациясы бойынша «Темірбек Қожакеев туралы» https://youtu.be/s4i_p-mVZOM Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың 3-курс студенті Қуантай Жолдасбеков; 2. «Ең үздік публицистика» номинациясы бойынша «Ғазымбек Бірімжанның публицистикасы» тақырыбында А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің 1-курс магистранты, жас ғалым Данияр Ихсан; 3. «Ең үздік сатиралық туынды» номинациясы бойынша «Поздравляю, вы награждены автобусным лицемерием!» тақырыбында Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың 3-курс студенті Мария Матрунина иеленді. 3-орынға: «Ең үздік мультимедиялық жоба» номинациясы бойынша «Ұстаз. Ғалым. Қайраткер» жобасы. Темірбек Қожакеевтің өмірі мен шығармашылығына арналған сайт: <https://qojakeev.wixsite.com/website> Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың 2-курс студенті Аянқызы Анель; «Ең үздік мультимедиялық жоба» номинациясы бойынша М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университетінің 1-курс студенті, «Жүрек үні» бағдарламасы ютубта жарияланды, сілтеме <https://youtu.be/XP--3PIC6hQ> Самидин Аружан; «Ең үздік публицистика» номинациясы бойынша «Коммуникативная проблема троллинга в дискурсе современных медиа Казахстана», Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ журналистика факультетінің магистранты Қожабек Қарлығаш иеленді.

Кезінде академик Зейнолла Қабдолов біртуар тұлға, ғұлама ұстаз, филология ғылымының докторы, профессор Т.Қожакеевке: «...Қысқасы, Темірбек деген – бір мық шеге! Дүниенің қаны қашқан, қаусаған, қаңыраған жерін қағып-қағып жіберіп, қалпына келтіру үшін осындай адамдардан шеге жасар ма еді?!» – деп тамаша баға берген еді. Артында сан мыңдаған шәкірті бар, өнегелі өмірге толы профессор Т.Қожакеевтің тұлғалық болмысы ешқашан ұмытылмақ емес.

Журналистика факультеті

ЖАСЫЛ ЖЕЛЕККЕ БӨЛЕНГЕН БІЛІМ ОРДАСЫ

Сексен жеті жылдық тарихы бар, Қазақстандағы жоғарғы мектептің қара шаңырағы әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің қалашығы Алматы қаласының оңтүстік бөлігінде, әл-Фараби даңғылы мен Тимирязев көшесінің аралығында орналасқан. Шығыс шекарасы Есентай өзенімен, батыс шекарасы Қазақстан Республикасының Бас ботаникалық бағымен шектеледі. Теңіз деңгейінен 990 метр биіктікте, тау етегінде орналасқан, территориясының ауданы 71 га.

Тау етегінде орналасуына байланысты жазы салқындау, қысы жұмсақ, яғни табиғатының өзі бастан-ақ тіршілік үшін жайлы, адамның өмір сүруі үшін қолайлы жер. Қала шеңберінде орналасуына қарамастан автокөліктің гүрілі жете бермейді, ауасы да біршама таза. Іргелес орналасқан Бас ботаникалық бақ, Есентай өзенінің бойындағы жағажай, әл-Фараби даңғылының бойымен өскен ағаштар - барлығы қосылып жағымды микроклимат қалыптастырады. Бұрындары бұл жерде алма бақтары болатын. Кейін қала шекарасының кеңеюіне байланысты алма бақтары жойылды. 1960-шы жылдары университет ректоры болған профессор Асқар Закарин осы территорияны университет қалашығы болуға лайық деп таңдаған екен. Университеттің бас ғимаратының іргетасы 1971 жылы, университет басшылығына Ө.А.Жолдасбеков келген кезде қаланды да, белсенді құрылыс жұмыстары 1975 жылы басталды. Содан бері университет басшылығына келген әр ректор университет қалашығы аумағын көркейтуге өз үлесін қосып келеді.

Жоғарыда айтып өткендей, бұрындары бұл жерде жеміс бағы болатын. Сол кезден сақталып қалған бірен-саран алма, алмұрт ағаштары кездеседі. Олар қазіргі кезде өсіріліп жүрген сорттардай емес, ірі ағаштар: бойы 4-5 метрге жетеді, діңі - құшақтасаң құшағың толады. Әрине, соншалық жеміс беріп тұр деуге келмейді, сонда да болса өткен жылдардың бір күәсі іспеттес. Бұрыннан қалған алып теректер де бар, діңінің жуандығы бір адамның құлашына сыймайды, биіктігі - ұшына қарасаң бөріңіз жерге түседі. Университет қалашығының аумағында жылдан-жылға жаңа ғимараттар қосылып келеді. Соңғы жылдары 2 миллион томнан аса қоры бар әл-Фараби кітапханасы, «Керемет» студенттерге қызмет көрсету орталығы, «Жас ғалымдар үйі», олимпиада чемпионы А.Баландин атындағы жүзу бассейні, «Аквапоника» кешені іске қосылды. Әрине, солардың барлығы университет аумағының келбетін айтарлықтай өзгертіп жіберді, әсіресе бұрыннан қалған

ірі ағаштардың бірқатары оталып кетті. Бірақ «бір ағаш шапсаң - үш ағаш отырғыз» дейтін нақыл сөз бар, оталған ағаштардың орнына жас көшеттер егілді. Сондықтан, тірі табиғат айтарлықтай зиян шеге қойған жоқ. Биолог болғансоң табиғатқа біршама жақынбыз ғой, университет қалашығында қандай ағаштар мен бұталардың түрлері өседі екен? - деген қызығушылық болып, солардың тізімін жасап көрдім. Қалада жабайы күйде де өсе беретін қарағаштар мен теректерге онша назар аудармаушы едім, сөйтсем сол қарағаштың үш түрі, теректердің 5 түрі, үйеңкінің 4 түрі, соның ішінде, кезінде арнап егілген болса керек, Канада үйеңкісі өскен бүтін бір аллея бар екен. Қайыңның 2, талдың 2 түрін кездестірдім. Әлі де «жас» саналатын 45-50 жастағы емендер аллеясы бар екен, олардың 500-600 жыл жасайтыны белгілі, бұйырса немерелеріміздің немерелері сол емендердің көлеңкесінде кітап оқып отырар деймін. Қылқанды ағаштардың да түрлері баршылық: аршаның 4, қарағайдың 2, шыршаның 3 түрі бар. Осы ағаштар қалашық аумағының адам үшін жайлы микроклиматын қалыптастырады. Қазір көктем, сол ағаштар мен бұталар гүлдей бастады. Олардың әдемі көркінен ғана емес, хош иісінен де ләззат аласыз. Көктемде алғашқы болып өрік, тобылғы мен сирень гүлдейді, іле-шала алма мен алмұрт, оларға ілесе мойыл мен долана, ең соңында жөке ағаштары гүлдейді. Сөйтіп гүлдеп тұрған ағаштарды мамырдың аяғына шейін тамашалаймыз. Әсіресе мойыл мен жөке гүлдегенде солардың хош иісі талай жерге жайылып кетеді. Қылқанды ағаштардың да өзіндік артықшылықтары бар: қыста, өзге ағаштардың жапырағы төгіліп жалаңашталып қалған кезде, олар жап-жасыл болып ерекше көз тартады. Жазда да, ыстық күндері немесе жаңбырдан соң, шайыр иісі шығып, орман ішінде жүргендей әсер қалдырады. Әсіресе ректорат ғимаратының ішкі ауласында өсіп тұрған шыршалар күшті иіс шығарады және өздері де тіпті көскен, көркі көз тартады. Шыршалардың арасындағы орындықта отырып дем аласаңыз қаланың у-шуы естілмейді, тек құстардың шырылы ғана жетеді.

Қала ішінде орналасқанына қарамастан жануарлар әлемі де, әсіресе құстар жағы, баршылық. Қала ішінде кездесетін қора-қора көгершіндерді, шықылдықтаған ұзын құйрық сауысқанды, сарыжағал үнді торғайын емес, өзге құстарды айауымыз. Қазір, көктем кезінде, әл-Фараби даңғылына жақын орналасқан студенттер жатақханаларының маңына таман барсаңыз қырғауылдың қоразының шақырған даусын естіп қаласыз, сәті түссе биіктеу жерге шығып алып жан-жағына пандана қарап тұрып анда-санда даусын шығарып қоятын, қызыл-жасыл қауырсыны күнге шағылысқан қораздың өзін де көріп қалуыңыз мүмкін. Ақпанның өзінде, күн ұзара бастаған кезден-ақ, әнге басқан сарыбауыр шымшықтың күміс қоңырауша сыңғырлаған дауысы қалашықтың қай жерінде жүрсеңіз де естіліп тұрады. Шүйкедей ғана кішкене құстың осындай күшті дыбыс шығаратынына таң қаламын. Жазға таман мысықторғай ұшып келеді. Шындығында да дауысы мысықтың мәуілдегеніне ұқсайды, құлаққа соншалық жағымды естіледі деп айта алмаймы, бірақ әркім «өзінше әнші» ғой! Бұрынғы жылдары бұлбұл ұя салушы еді,

былтырғы жазда ұя салғанын немесе балапандарына жем беріп жүргенін көре алмадым, бірақ көршілес ботаникалық бақта бар екен, бұлбұл үні сол жақтан естіліп жүрді. Қазақстандағы көгершін туыстардың ішіндегі ең ірісі орман дыркептерін айтпай кетуге болмас: дене тұрқы үйреншікті қала көгершіндерінен екі еседей ірі, қанаттарының артқы жағында бірнеше ақшыл қауырсыны бар әдемі, аңғалдау құс. Кейде адамның жақын келіп қалғанын байқамай қалады да кенеттен, 3 - 4 қадам қалғанда, қанаттары сатыр-сұтыр етіп ұша жөнелгенде селк еткізеді. Адамнан онша қорықпайды, қораздары биіктеу ағашқа қонып алып зікір шақырғанда шынында да орманда жүргендей сезінесіз. Жаз айларында ректорат ғимаратының маңында ауадан жәндік аулап жүрген қала қарлығаштарын көруге болады. Ұясын ғимараттың қалқалау жерлеріне салып, жыл сайын балапандарын өсіріп шығарады. Көпшілікке үйреншікті қыстау қарлығаштарына қарағанда кішірек, арқасында сарғыш дағы бар әдемі құс. Әуеде емін-еркін ұшып, асыр салып ойнап жүргендей көрінеді. Ойын емес қой әрине, ауада ұшып жүрген ұсақ жәндіктерді аулайды. Бірақ олардың не ұстап жеп жүргенін көре алмаймыз да, тек ауадағы шебер «акробатикасын» тамашалаймыз. Жыртқыш құстар да бар. Қыста, ауа райы қатты суытқан күндері ректорат ғимаратының оңтүстік күншуақ қабырғасына лашындар қонып, түнеп жүреді. Осыдан 7-8 жылдай бұрын, қыс аязды болып, лашындардың бір жұбы қыс бойы қонақтап жүрді. Біз қолымызға дүрбі алып табиғатта сирек кездесетін, Қазақстанның Қызыл кітабына кірген ірі жыртқыш құсты бір-бірімізге, студенттерге көрсетіп жүрдік. Биыл қыс жылы болды ма, әлде басқа бір себеп болды ма лашындар көрінбеді. Тағы да сол ректорат ғимаратының маңындағы биік қарағайлардың біріне жыл сайын күйкентайлар ұя салып, балапандарын ұшырып жүр. Ұясына жақын келген сауысқандарды қуалап шаңқылдаған дауыстары жақсы естіледі. Бұрнағы жылы жазда тағы бір қызық уақиғаның куәсі болдық: ботаникалық бақта ұя салған барылдауық үйрек төрт балапанын ертіп Аквапоникадағы хауызға келіпті. Балапандары қанаттанғанша сонда жүзір, қоректеніп жүрді. Студенттер қызық көріп нан беріп жүрді. Әйтеуір, абырой болғанда ит не мысық жеп қоймай аман-есен қанаттанып кетті.

Қалашық негізінде студенттердікі

ғой, сондықтан әрине, бірінші кезекте солар үшін жайлы болуы тиіс. Осы жағын біраз айта кетейік. Университет аумағында жүргенде өзіңізді қаланың кейбір аудандарындағыдай тас қапастың ішінде жүргендей сезінбейсіз. Керісінше, оқу корпустарының, өзге де ғимараттардың арасында ашық кеңістіктер жеткілікті. Сондықтан қалашықтың көрікті жерлерін де, төңіректегі табиғатты да тамашалай аласыз. Шығыс жаққа көз тастасаңыз Талғардың шыңын көресіз, одан оңтүстікке таман бұрыласаңыз Шымбұлақ шатқалы мен соның төрінде орналасқан Найзақара шыңын көресіз, одан да оңға таман Көкжайлау мен Үлкен Алматы шатқалы көрінеді. Батысқа қарай ойысқан сайын таулар біртіндеп аласара береді, дегенмен сол шоқылардың басында да жазда күнге шағылысып қар мен мұз жатады. Жылдың қай мезгілінде болмасын, ауа райы қандай болмасын таулардың көркін тамашалау бір ғанибет.

Әлемдегі қалыптасқан дәстүр бойынша университет қандай жерде орналасқанына қарамастан ерекше университет қалашықтары - кампустар құрылады. Олардың қаланың басқа аудандарына ұқсамайтын ерекше келбеті болады. Біздің университет те сондай кампус қалыптастыру жолында және сол бағытта қырыуар жұмыс жасалды: Тимирязев көшесі жағынан Салтанатты арқа көтерілді. Университет территориясына алғаш аяқ басқан әр адам өзінің ерекше бір аймаққа келгенін бірден сезінеді. Арқаға қарама-қарсы тұрып оңтүстікке көз салсаңыз әйгілі ғалым Әбу-Насыр әл-Фараби бабамыздың мүсінін көресіз. Сол қол жағыңызда университет қалашығының іргетасын қалауға орасан зор еңбек сіңірген академик Өмірбек Арысланұлы Жолдасбековке қойылған ескерткішті және Ө.А. Жолдасбеков атындағы студенттер сарайын, оң қол жағыңызда 15 қабатты зәулім ғимарат - Университет ректоратын көресіз. Екі ғимараттың ортасындағы алаңда жаз айларында фонтандар атқылап тұрады. Қыста, фонтандар өшірілген кезде, орталық алаңға Жаңа жыл қарсаңына безендірілген шырша орнайды. Онан әрі қарай университет қалашығын қақ бөліп тұрған орталық аллеяның бойында оқу корпустары және Әл-Фараби кітапханасы орналасқан. Аллея жоғарғы алаңға келіп тіреледі. Бұл жерде тағы бір фонтан, «Керемет» студенттерге қызмет көрсету орталығы және тамақтандыру

комбинаты орналасқан. Аллеяны жағалай «жасыл шарбақ» бұталары мен жас шыршалар сап түзеп тұр. Жаз айларында аллеяда өсіп тұрған 20 мың түп раушан гүлдері көз тартады. Барлығы тартымды, ойланып жасалған. Университет территориясын асықпай араласаңыз басқа бөліктерінің де мұқият жоспарланғанын байқайсыз. Мысалы, әр ғимараттың алдында гүлзарлар бар. Онда өсетін гүлдер көктемнен күзге шейін бірнеше рет алмастырылып қайта егіледі. Дәл қазір көктемнің гүлі - жауқазындардың бірнеше сорты гүлдеп тұр. Олардың пиязшықтары күзде, қар жауар алдында отырғызылып қойған. Ағаштардың арасындағы жасыл алаңдар - газондар да көп күтімді қажет етеді: олар оқтын-оқтын суарылып, шөбі орылып тұрады. Бұрнағы жылы қала атына сәйкес болсын деп 1 гектардай жерге алма ағашы отырғызылған болатын, биыл солар гүлдеп тұр. Бұрындары ректорат ғимаратының батыс жағында жағалауы қоқыстан арылмайын Терісқұлақ атты бұлақ ағушы еді. Қазір бұлақ суы бетондалған арнаға бұрылып, орнына екі хауызы, фонтаны бар «Аквапоника» кешені орналасты. Жағалауына ағаш, декоративтік бұталар егіліп, шамдар, орындықтар орнатылып, жастар ұнататын демалыс орнына айналды.

Өзім уақытым бола қалған кездерде университет қалашығының түрлі түкпірлерін аралағанды ұнатамын. Сонда тынығып, сергіп қаламын. Коронавирус пандемиясы басталғалы бері сабақтардың басым көпшілігі онлайн режимде өтіп жатыр ғой, студенттер де, ұстаздар да университет қалашығына сирек келетін болды. Балауса көкшөп бой көтеріп, ағаштар мен бұталардың жапырағы жайқалып жапай гүлдеп тұрған көктем кезінде қызылды-жасылды киінген, әрілі-берілі топ-топ болып өтіп жататын жастардың, солардың жарқын дауысы мен күлкісінің жетіспей ұрғаны анық байқалады. Оларсыз қалашық аумағы да, оқу ғимараттарының іші де біртүрлі қоңылтақсып қалғандай көрінеді. Бұйыртса бұл індеттен де құтылармыз, сонда университет қалашығы бұрынғыдай жастарға толып, көз қуанып, көңіліміз серпілер деген үмітпен жүрміз!

Қаршыға КӨШКІМБАЕВ,
Биофизика, биомедицина және нейробиология кафедрасының доценті

ҒЫЛЫМ-БІЛІМ САЛАСЫНДАҒЫ КӨРНЕКТІ ТҰЛҒА

Асқарбек Қабыкенұлы Құсайынов 1951 жылы 30 мамырда дүниеге келген. Бала кезден алғырлығымен көзге түсіп, ғылым жолын таңдаған кешегі студент, бүгінгі академик, Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ профессорына ~ 70 жас. Ғалымның мерейлі жасына орай, 2021 жылдың 5 маусымында «Қазіргі әлемдегі білім мен тәрбие берудің көкжиектері» тақырыбында Халықаралық ғылыми-практикалық конференция өтеді.

Конференцияға алыс-жақын мемлекеттерден көптеген ғалымдар қатысады деген үміттеміз. Ғалым техникалық білімін педагогикалық біліммен жалғастырып, педагогика, ғылым-білім саласында инженер болып келеді, яғни білім, ғылым саласындағы өзекті мәселеге өзіндік үлес қосуда. Асқарбек Қабыкенұлы Германия елінің доктор-инженері, педагогика ғылымының докторы, профессор, Қазақстан педагогикалық ғылымдар академиясының, Ресей педагогикалық академиясының, Ресей педагогикалық білім беру ғылымдары Халықаралық академиясының академигі. 1973 жылы Қазақ политехникалық институтының энергетика факультетін аяқтаған соң, осы институттың зертханасына жұмысқа қалдырылған ол 1975 жылы Алматы энергетика институтының аспирантурасына оқуға түсіп, 1976-79 жылдары

Германия Демократиялық Республикасының Ильменау жоғары техникалық мектебінің аспирантурасында білімін жалғастырып, 1979 жылы «Шлирен аппаратымен электр доғасын зерттеу» тақырыбында неміс тілінде кандидаттық диссертация қорғады, нәтижесінде доктор-инженер академиялық дәрежесіне ие болды. Ол өз зерттеулерін отандық және шетелдік тәжірибелерге сүйеніп жүзеге асырды, айталық, салыстырмалы педагогика бойынша алғашқы болып «Герман Федеративтік Республикасы және Қазақстан Республикасында білім берудің дамуы» (салыстырмалы-педагогикалық сипаттама) тақырыбында докторлық диссертациясын қорғады. Зерттеу жұмысы өзінің көпжылдық еңбегінің нәтижесі және ол шаң басып жатқан зерттеулерден аулақ, үлкен сұранысқа ие қомақты зерттеу болып табылады. Оның кез келген еңбегі мазмұнды, қажетті сұранысқа ие. Ал білім сапасы оның қазіргі кезде кенже баласы сияқты сүйікті ісіне, өміріне айналды. Бүгінде білім сапасын жетілдіруге байланысты пилоттық жоба жүргізіп, қомақты нәтижеге ие болды. Мұндағы ерекше айтып өтетін нәрсе «ақылдасу сабағы», өзінің аты айтып тұрғандай, бұл бір пән мұғалімдері бірлесе ақылдаса отырып сабақ жүргізеді, бір-бірін сынамайды, жағымсыз сөз айтпайды, бір-бірінен үйренеді. Осы жобаға

байланысты конференция ұйымдастырылды. Ғалымдар мен мұғалімдер мақала жазып, жинақ ретінде жарық көрді. Қазіргі кезде аталған мәселе төңірегінде қомақты еңбектері де жарық көруде, мысалы: «Әлемдегі және Қазақстандағы білім беру сапасы», «Орта білім беру жүйесіндегі дағдарыс: шығу жолдары» т.б. Академик әр күрделі жүйе сияқты білім беру жүйесінің де көптеген жүйе құрауыштары бар, білім сапасын көтеру үшін осы жүйе құрауыштарды анықтап, солар-дың сапасын үйлесімді түрде көтеру керек, сонда ғана білімде сапа болады деген ойын білдіреді. Білім сапасын көтеру үшін алдымен білім беру жүйесі жақсы дамыған елдерді анықтап, олар қандай ұстанымдарды негізге алғандарын білу керек; екіншіден, әлем елдерінің білім беру жүйелерін зерттеген ғылыми-тәжірибелік еңбектерді

мұқият талдап, білім беру жүйесін құраушыларды анықтау керек; үшін-шіден, осы құрауыштар негізінде елімізде атқарылған жұмыстарды зерделеп, қажетті қорытындылар жасау қажет екенін де айтып өтеді. Ғалым, педагог, академик Құсайынов Асқарбек Қабыкенұлы кезіндегі Ы.Алтынсарин, М.Жұмабаев сияқты халқының болашағы ғылым, білімде екенін түсініп, болашақ ұрпақты оқытатын, білім нәрімен сусындататын, тәрбиелейтін мұғалім кадрлар деп, оларды даярлау үдерісіне атсалысып келеді. А.Қ.Құсайынов бүтінгінің Ыбырайы, Мағжаны іспеттес. Университетте магистранттар мен докторанттарға сабақ беріп, жетекшілік жасауда, ғалымнан білім алған шәкірт көпшілік жағдайда ғылым жолын таңдайды. Ғалым, зерттеушілерге сұранысқа

ие, бүтінгі және болашақта көтерілетін мәселелер төңірегінде тақырыптар ұсынады. Былтыр бір шәкірті Шаталовтың тірік сызбаларын қолдану бойынша магистрлік диссертация қорғады, комиссия ерекше атап өтуді және жұмысты монография ретінде шығаруды ұсынды.

Асқарбек Қабыкенұлы - қоғам қайраткері, педагог-ғалым, ел жанашыры ретінде үлкен трибуналарда бүтінгі күннің өзекті мәселелерін көтеріп жүрген ғалымдардың бірегейі. Ол қазақ ғылымының дамуына өлшеусіз үлес қосуда, көптеген ғалымдарды, педагогтарды, танымал тұлғаларды қалыптастыруда. Біз мұндай адамның біздің қатарда еңбек етіп жүргенін мақтан етеміз және ол сол құрметке лайықты. Құрметті Асқарбек Қабыкенұлы! Саналы ғұмырыңызды білім беру саласына арнап, талай шәкірттің өміріне жолдама бердіңіз. Университетте еңбек еткен жылдарыңызда өзіңізді жоғары кәсіби шеберлігіңізбен, біліктілігіңізбен, өз мамандығына берілген педагог, ұлағатты ұстаз ретінде таныта білдіңіз. Кафедра сізді бүтінгі мерейлі 70 жылдығыңызбен құттықтай отырып, денсаулығыңыз мықты, ғұмырыңыз ұзақ, көрер қуанышыңыз мол болсын деп тілек білдіреді.

Н.ӘЛҚОЖАЕВА,
Педагогика және білім беру менеджменті кафедрасының меңгерушісі

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің халықаралық қатынастар факультетінде «Аймақтану» мамандығы бойынша XIII Республикалық пәндік олимпиада өтті.

Олимпиаданың тақырыбы біздің заманымыздың өзекті мәселелерінің бірі – пандемия жағдайындағы халықаралық қатынастар мен дипломатия мәселелеріне арналды. Осы жылы олимпиадаға еліміздің бес университетінен 12 команда қатысты. Командалар арасындағы сайыс үш тапсырмадан құралды. Біріншісі- командаларды таныстыруға байланысты бейнеролик, екіншісі - «Пандемия жағдайындағы Орталық Азия елдерінің даму перспективасы» атты ғылыми жоба, үшіншісі - команда капитандары арасында «Kahoot» платформасындағы онлайн-викторина. Олимпиада қорытындысы бойынша Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың Бірінші дәрежелі дипломымен

ҚазҰУ-дың қазақ бөлімі (Айдана Тоқберген, Жансая Әбдінағи, Әділнұрым Жұмақанов), жетекші: доц. Б.З.Бюжеева, ҚазҰУ-дың ағылшын бөлімі (Эльвира Юсупова, Аружан Мусаева, Дана Исаева), жетекші: аға оқыт. А.Н.Бакирланова, Тұран университетінің орыс бөлімі (Кристина Максудова, Мария Тюлюкина, Асия Жансеркеева), жетекші: доц. А.Е.Аргимбаев марапатталды.

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың Екінші дәрежелі дипломдарымен келесі топтар марапатталады: Тұран университетінің қазақ тобы (Назерке Нурадилова, Арайлым Нұрлыбаева, Назым Жұман), жетекшісі А.Б.Тайженбетова, Абылай хан атындағы ҚазХҚжӘТУ-дың қазақ бөлімі (Азиз Закиряров,

Камила Сейдазимова, Әсел Тұрғынова) жетекшісі А.Н.Шұқыжанова, Алматы менеджмент университетінің орыс бөлімі (Пейсова Жания, Парпиев Әділет, Гүржиева Татьяна), жетекшісі доц. В.Осколков, Гумилев атындағы ЕҰУ-дың орыс бөлімі (Даяна Оспанова,

Айгерим Сакенова, Айдана Булекпаева) жетекшісі Ж.Е.Нурбаев, Л.Гумилев атындағы ЕҰУ-дың ағылшын бөлімі (Диана Касымова, Диана Матовара, Малика Касымхан) жетекшісі М.Болысбекова.

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың Үшінші дәрежелі дипломдарымен келесі топтар марапатталады: Л.Гумилев атындағы ЕҰУ-дың қазақ бөлімі (Мирас Абду, Гүлмира Ольчикенова, Оразбибі Асан), жетекшісі Қ.Даркенов, Абылай хан атындағы ҚазХҚжӘТУ-дың орыс бөлімі (Далия Абылайхан, Гульзада Мустафина, Аружан Нүртілеу), Абылай хан атындағы ҚазХҚжӘТУ-дың

ағылшын бөлімі (Асель Шаикова, Әсел Кенжеболат, Диана Бисегалиева), жетекшісі: А.Шұқыжанова; ҚазҰУ-дың орыс бөлімі (Алуа Жумабекова, Асима Даниярова, Томирис Зейноллина), жетекшісі Ж.И.Байзакова командалары марапатталды.

Комиссия мүшелерінің пікірінше, студенттер өздерінің кәсіби және жеке әлеуеттерін, шығармашылық қабілеттерін, өзіндік ерекшеліктерін, талдау, логикалық ойлау және өз көзқарасын дәлелдеу қабілеттерін көрсетті.

Халықаралық қатынастар факультеті

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ПӘНДІК ОЛИМПИАДА МӘРЕГЕ ЖЕТТІ